

Analiza pristupačnosti - Tuzla

Izdavač:

Caritas Bosne i Hercegovine

Za izdavača:

Mons. Tomo Knežević

Pripremili:

Jasminko Bijelić, Zlatko Malić, Suvad Zahirović, Fikret Zuko i Željko Volaš.

1.	Uvod	4
1.1.	Projekt Access	4
1.2.	Analiza pristupačnosti	4
1.3.	Uvod u pristupačnost.....	5
1.4.	Kratki pregled zakonskog okvira u BiH	7
2.	Rezultati analize pristupačnosti	9
2.1.	BARBER SHOP „THE ONE“ TUZLA	10
2.2.	JP BH POŠTA, CP TUZLA	11
2.3.	NARODNA I UNIVERZITETSKA BIBLIOTEKE „DERVIŠ SUŠIĆ“	12
2.4.	BINGO CITY CENTAR.....	13
2.5.	BKC BOSANSKI KULTURNI CENTAR TK	14
2.6.	CENTAR ZA KULTURU TUZLA I MEĐUNARODNA GALERIJA PORTRETA.....	15
2.7.	Centar za socijalni rad Tuzla	16
2.8.	ZGRADA DOMA ZDRAVLJA TUZLA	17
2.9.	FILOZOFSKI FAKULTET TUZLA.....	18
2.10.	ZGRADA GIMNAZIJE „ISMET MUJEZINOVIĆ“ TUZLA	19
2.11.	JZU GRADSKA LJEKARNA SLATINA.....	20
2.12.	GRADSKA UPRAVA GRADA TUZLA.....	21
2.13.	GRADSKI PARK GRADA TUZLA	22
2.14.	RESTORAN CITTA DEL SALE	23
2.15.	HOTEL SALIS TUZLA	24
2.16.	KINO KALEIDOSKOP TUZLA	25
2.17.	Narodno pozorište Tuzla	26
2.18.	NLB Banka Tuzla	27
2.19.	JU Osnovna škola „Novi Grad“ Tuzla.....	28
2.20.	Raskrižje ulica Maršala Tita i Mirze Delibašića	29
2.21.	Raskrižje ulica ZAVNOBiH-a i Aleje Alije Izetbegovića	30
2.22.	JU Služba za zapošljavanje Tuzlanskog kantona	31
2.23.	Šalter dvorana MUP TK.....	32
3.	Dodatak - Obrazac za analizu pristupačnosti	33

“Objavljivanje ovog dokumenta financirano je grantom Ministarstva vanjskih poslova Sjedinjenih Američkih Država (Department of State). Mišljenja, nalazi i zaključci koji su ovdje navedeni pripadaju autorima i ne odražavaju nužno mišljenja, nalaze i zaključke Ministarstva vanjskih poslova Sjedinjenih Američkih Država.“

1. Uvod

1.1. Projekt Access

Caritas Bosne i Hercegovine zahvaljujući potpori Veleposlanstva Sjedinjenih Američkih Država u Bosni i Hercegovini realizira projekt Access – *pristupačnost za osobe s invaliditetom*. Radi se o još jednom značajnom projektu koji *Caritas* Bosne i Hercegovine provodi s ciljem unaprjeđenja životnih uvjeta za osobe s invaliditetom u Bosni i Hercegovini. Projekt Access stavlja naglasak na pristupačnost, osobito na arhitektonsku pristupačnost, sukladno članku 9. Konvencije o pravima osoba s invaliditetom Ujedinjenih naroda. Projekt je povezan s nizom strategija i akcijskih planova na domaćoj razini, te s 13. prioritetom Europske komisije u procesu integracije Bosne i Hercegovine u Europsku uniju.

1.2. Analiza pristupačnosti

Analiza pristupačnosti provodit će se u 15 lokalnih zajednica u Bosni i Hercegovini, i to: Vogošća, Tuzla, Mostar, Goražde, Travnik, Bihać i Livno (Federacija Bosne i Hercegovine), Bijeljina, Prijedor, Doboj, Trebinje, Foča, Banja Luka i Istočno Sarajevo (Republika Srpska), te Brčko distrikt BiH. Analizom će se obuhvatiti 10 – 15 javnih objekata i javnih površina na području svake od navedenih zajednica. Planirano je analizirati pristupačnosti u objektima poput: javne uprave (općinske, gradske, kantonalne), objekata ustanova i javnih službi (služba za zapošljavanje, dom zdravlja, centar za socijalni rad, škole i sl.), kulturnih i/ili sportskih objekata (kazalište, knjižnica, kino, dom kulture, sportska dvorana itd.), ugostiteljskih objekata (hotel, motel, restoran i sl.), javnih površina poput šetnice, parka i prometnice i raskrižja.

Iako broj lokalnih zajednica nije dovoljan za općenitu analizu pristupačnosti u cijeloj Bosni i Hercegovini, a također ni broj planiranih objekata u pojedinim lokalnim zajednicama, vjerujemo da će ova analiza pomoći kako bi se javnost bolje upoznala s problemom pristupačnosti. Analiza i cijeli projekt će dati svoj doprinos u izgradnji inkluzivnog i pristupačnog okruženja za osobe s invaliditetom u Bosni i Hercegovini. Nadamo se da će rezultati analize pomoći da se još jednom, na argumentirani način, ukaže na problem nepristupačnog okruženja, te da će donositelji odluka, kao i nadležne službe, reagirati sukladno svojim mogućnostima.

1.3. Uvod u pristupačnost

Pristupačnost je jedan od ključnih preduvjeta za uživanje prava i dostojanstva osoba s invaliditetom. Pitanjima otklanjanja prepreka, nesmetanog kretanju i korištenju otvorenih prostora, te prostora javnih i privatnih zgrada namijenjenih javnosti, počela se posvećivati značajnija pažnja još sedamdesetih godina dvadesetog stoljeća, a naročito nakon povećanja broja osoba s invaliditetom čiji je invaliditet bio uzrokovan različitim nezgodama, ratovima i drugim uzrocima.

Zbog isključenosti osoba s invaliditetom koja je uzrokovana arhitektonskim preprekama, osobe s invaliditetom prepoznate su i postale vodeća skupina za zagovaranje kreiranja standarda čijom bi se primjenom osiguralo da javni prostori različitih namjena postanu dostupni i osobama s invaliditetom. Društvo je brzo prepoznalo prednosti primjene univerzalno dizajniranih i izgrađenih javnih prostora za puno veći broj korisnika nego što su to samo osobe s invaliditetom.

Već početkom osamdesetih godina prošlog stoljeća razvijeni su prvi ISSO međunarodni standardi pristupačnosti koji su nakon toga preuzeti i ugrađeni u zakonsku regulativu velikog broja država svijeta. Zbog brzog napretka tehnologije i ukupnog razvoja društva, standardi pristupačnosti nužno su trebali reviziju i uključivanje napretka u propisivanje normi koje se prilikom projektiranja i građenja moraju poštivati, a kako bi se osigurao nesmetan pristup i korištenje različitih prostora namijenjenih javnosti bez prepreka. Dva su ključna koncepta na kojima počivaju međunarodni standardi pristupačnosti:

- ✓ Koncept zasnovan na „načelima univerzalnog dizajna“, što podrazumijeva takva tehničko-tehnološka i građevinska rješenja koja osiguravaju korištenje bez potrebe za dodatnom prilagodbom ili nekim vidom potpore za najveći mogući broj građana.
- ✓ Koncept zasnovan na dizajnu koji uzima u obzir potrebe pojedinih skupina korisnika i sukladno njima se dizajniraju određena arhitektonska i tehničko-tehnološka rješenja u prostorima javne namjene.

Značaj pristupačnosti prostora, transporta, tehnologija i informacija, te usluga i odgovarajućih pomagala vidljiv je iz same definicije fenomena invaliditeta u preambuli u točki E. i u članku 1., st. 2. u definiciji osoba s invaliditetom Konvencije o pravima osoba s invaliditetom Ujedinjenih naroda. Obje definicije prepoznaju „prepreke“ koje kreira društvo kao ključni razlog za onemogućavanje punog sudjelovanja i uživanja prava i dostojanstva koja su

osobama s invaliditetom kao ljudskim bićima zagarantirana svim međunarodnim pravnim dokumentima kojima se regulira područje ljudskih prava.

Dodatno, članak 9. Konvencije propisuje obveze državama članicama koje trebaju ispuniti kako bi osigurale puno i nesmetano sudjelovanje osoba s invaliditetom u korištenju dobara, informacija i tehnologija, te usluga namijenjenih svim građanima. Pristupačnost je jedno od pitanja koje prožima cijeli sadržaj Konvencije i prepoznata je kao preduvjet za ostvarivanje svih prava osoba s invaliditetom i osiguravanje preduvjeta za jednake mogućnosti i puno sudjelovanje u zajednici.

Nakon pregleda Inicijalnog izvješća o primjeni Konvencije o pravima osoba s invaliditetom pred Odborom za prava osoba s invaliditetom Ujedinjenih naroda koji je Bosna i Hercegovina prezentirala u travnju 2017. godine, Odbor je državi Bosni i Hercegovini preporučio da osigura primjenu Konvencije u području pristupačnosti na način da:

- ✓ (18.) je Odbor zabrinut što ne postoji sveobuhvatna strategija pristupačnosti niti zakoni s efektivnim sankcijama koji bi bili usklađeni na svim razinama, te što je navedeno da većina javnih zgrada i ustanova, s posebnim osvrtom na one koji pružaju besplatnu pravnu pomoć i/ili, naročito usluge za osobe s invaliditetom, kao i javni prijevoz, nisu pristupačni. Također je zabrinut što se usluge masovnih elektroničkih medija ne pružaju u formatu koji je dostupan osobama s invaliditetom;
- ✓ (19.) Odbor preporuča da Država potpisnica:
 - usvoji sveobuhvatnu strategiju pristupačnosti i akcijski plan s dovoljnim proračunom, učinkovitim mehanizmom za praćenje i mjerilima za uklanjanje prepreka s izvršnim i učinkovitim sankcijama za nepoštivanje.
 - promovira univerzalni dizajn za sve zgrade, javne službe i javni prijevoz,
 - osigura pristupačno informiranje i pristupačne medije, s posebnim osvrtom na elektroničke medije, u skladu s općim komentarem br. 2 (2014) o pristupačnosti (čl. 9.),
 - obrati pažnju na vezu između članka 9. Konvencije i ciljeva 9, 11.2 i 11.7 iz dokumenta *Ciljevi održivog razvoja*.

U dokumentu *Ciljevi održivog razvoja* (SDG) koji je Generalna skupština Ujedinjenih naroda usvojila 2015. godine, u ciljevima koji se odnose na prepoznavanje potrebe osiguravanja pune uključenosti i sudjelovanja osoba s

invaliditetom, naročita se pažnja posvećuje pitanjima pristupačnosti. Ovo je posebno naznačeno u cilju 11 o razvoju dostupnih i održivih zajednica koje uključuju sve i osiguravaju jednake prilike za sve, te u ciljevima 4 o obrazovanju, 6 o pravu na rad i 9 o pravu na dostupnost informacija i novih tehnologija za sve.

Još i prije stupanja na snagu Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom, neke od vodećih država svijeta, poput Sjedinjenih Američkih Država, Velike Britanije i drugih, usvojile su zakone kojima se zabranjuju svi vidovi diskriminacije osoba s invaliditetom, što je prvenstveno osiguralo brzi proces uklanjanja arhitektonskih prepreka za pristup osobama s invaliditetom najvećem broju javnih prostora i zgrada.

Na razini Europske unije, početkom dvadeset i prvog stoljeća usvojene su direktive o pravima putnika s različitim vrstama invaliditeta u željezničkom, pomorskom i zračnom prometu, a zahvaljujući snažnom zagovaranju organizacija osoba s invaliditetom su u Europskom parlamentu usvojene i direktive o pristupačnosti *web*-stranica javnih tijela osobama s različitim vrstama invaliditeta, kao i Direktiva o pristupačnosti roba i usluga, čime je stvoren pravni okvir za propisivanje obveze državama članicama Unije da prilagode ili usvoje zakonodavstvo koje će u ključnim područjima života primjenjivati standarde arhitektonske, pristupačnosti informacija i tehnologija, te pristupačnosti usluga.

Trenutačno je za područje arhitektonske pristupačnosti na snazi ISSO standard: ISO/TR 22411. Zbog tehnološkog napretka ovi se standardi revidiraju svake četiri godine, a kreirao ih je tim međunarodnih stručnjaka priznatih za područje dizajna u različitim područjima.

1.4. Kratki pregled zakonskog okvira u BiH

Nadležnosti iz područja pristupačnosti u Bosni i Hercegovini podijeljene su između više razina vlasti. Dijelom se pitanja za pristupačnost prometa, te elektroničkih medija i javnih operatora reguliraju na razini Bosne i Hercegovine. Arhitektonska pristupačnost zakonski je regulirana u Federaciji Bosne i Hercegovine na razinama entiteta i kantona, a u Republici Srpskoj na razini entiteta.

Također, u dijelu primjene i nadzora, općine i gradovi imaju djelomičnu nadležnost za pitanja pristupačnosti. Na temelju entitetskih zakona o prostornom uređenju i građenju Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske, te Brčko distrikta BiH, usvojeni su podzakonski akti kojima se izravno

propisuju obvezni standardi pristupačnosti za projektiranje i građenje bez arhitektonskih barijera.

U Federaciji Bosne i Hercegovine je 2009. godine usvojena *Uredba o prostornim standardima, urbanističko-tehničkim uvjetima i normativima za sprječavanje stvaranja arhitektonsko-urbanističkih prepreka za osobe s umanjenim tjelesnim mogućnostima*. U Republici Srpskoj je 2014. godine usvojen *Pravilnik o tehničkim standardima planiranja, projektovanja i izgradnje objekata*, kojima se osigurava nesmetano kretanje i pristup osobama s invaliditetom.

Za potrebe ovog priručnika i buduće analize pristupačnosti preuzeli smo ključne standarde pojedinih elemenata pristupačnosti iz Uredbe Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, kako bi poslužili kao osnova za procjenu poštivanja standarda pristupačnosti prostora koji će se analizirati.

2. Rezultati analize pristupačnosti

Analiza pristupačnosti u Tuzli je urađena u 22 javna objekata i to: Barber Shop „The One” JP BH Pošta (CP Tuzla), Zgrada Narodne i univerzitetske biblioteke „Derviš Sušić”, Bingo City Centar, BKC Bosanski kulturni centar TK, Centar za kulturu Tuzla i Međunarodna galerija portreta, Centar za socijalni rad Tuzla, Zgrada Doma zdravlja Tuzla, Filozofski fakultet Tuzla, Zgrada Gimnazije „Ismet Mujezinović” Tuzla, JZU Gradska ljekarna Slatina, Gradska uprava Grada Tuzla, Gradski park Grada Tuzla, Hotel Salis Tuzla, Kino Kaleidoskop Tuzla, Narodno pozorište Tuzla, NLB Banka Tuzla, JU Osnovna škola „Novi Grad” Tuzla, Raskrižje ulica Maršala Tita i Mirze Delibašića, Raskrižje ulica ZAVNOBiH-a i Aleje Alije Izetbegovića, JU Služba za zapošljavanje Tuzlanskog kantona, Šalter dvorana MUP TK. Analiza je podrazumijevala posjetu svakom objektu uz prethodnu suglasnost, fotografiranje objekta, te popunjavanje upitnika kreiranog za ovu namjenu.

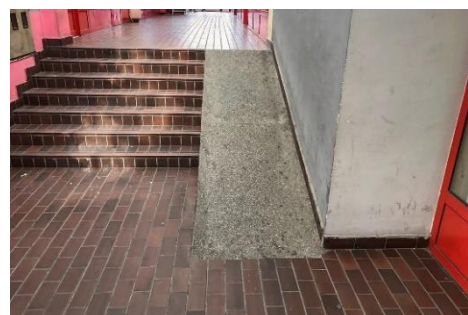
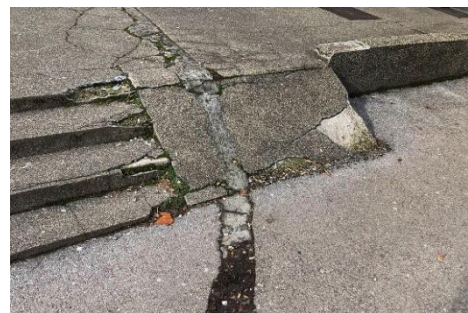
Opća opažanja su da je pristupačnost javnih institucija i objekata u Gradu Tuzla djelomično riješena i to većinom pristupnim kosim ravnima koje zadovoljavaju minimum standarda pristupačnosti kako bi ovi objekti dobili upotrebnu dozvolu. Analizirani objekti na području Grada Tuzla ukazuju na potrebu dodatnog ulaganja u izgradnju pristupačnog okruženja. Na području Grada Tuzla nismo našli niti jedan objekt koji je u potpunosti pristupačan ali ima nekoliko koji su razumno pristupačni za osobe s invaliditetom. Najviše se ulagalo u pristupačan ulazak u objekt. Dodatni problem predstavlja nedostatak taktilnih traka za slijepe osobe, ne postoje zvučne signalizacije na semaforima, a prilično je problematično i parkiranje osoba s invaliditetom. Javne površine (šetnice, parkovi, trgovi i sl.) ne zadovoljavaju ni minimum standarda pristupačnosti, te je korisnicima kolica izuzetno otežano kretanje. Iako je broj analiziranih objekata relativni mali, smatramo da oni predstavljaju sasvim dovoljan reprezentativan broj za izvođenje navedenih zaključaka.

Grad Tuzla, te pojedine ustanove trebaju u narednom razdoblju kroz javni budžet ili projektne donacije planirati sredstva kako bi se navedeni objekti izgradili pristupačnim za osobe s invaliditetom. Također, podizanje svijesti u javnosti o značaju pristupačnosti za osobe s invaliditetom je ključan, posebno ako govorimo o nesavjesnim vozačima i parkiranju automobila na mjesta koja su označena za osobe s invaliditetom ili na mjestima na kojima se kreću osobe s invaliditetom.

Analizu i izvještaj uradio: Jasminko Bijelić

2.1. BARBER SHOP „THE ONE“ TUZLA

Frizerski salon Barber Shop „The One“ se nalazi u Tržnom centru Slatina koji je novije izgradnje. U objektu postoje određeni elementi koji su prilagođeni osobama s invaliditetom. U blizini objekta se nalazi javno dostupan parking na kojem su označena dva mjesta za vozila osoba s invaliditetom. Nažalost, na ta se mjesta najčešće parkiraju i osobe koje nemaju nikakav invaliditet. Objektu se može pristupiti pješice, postoji mogućnost nesmetane kretanje osoba u kolicima, ali je to često onemogućeno zbog nepropisno parkiranih automobila. Ne postoje taktilne trake za slijepe i slabovidne osobe. Oba ulaza u objekt su pristupačna i dovoljno široka. S jedne strane postoje stepenice i pored njih kosa ravan koja omogućuje ulaz u objekt. Kosa ravan je dosta oštećena. S druge strane ulaza u Tržni centar vrata su u ravni ulice, ali se u unutrašnjosti mora spustiti za jedan nivo i tu je postavljena rampa pod velikim kutom. Vrata i hodnici su dovoljno široki za nesmetanu kretanju osoba u kolicima. Osoblje u frizerskom salonu je susretljivo, ali nema dovoljno znanja i iskustva u radu s osobama s invaliditetom, iako je i sam vlasnik ovog objekta osoba s invaliditetom. U objektu ne postoji toalet koji je namijenjen za osobe s invaliditetom.

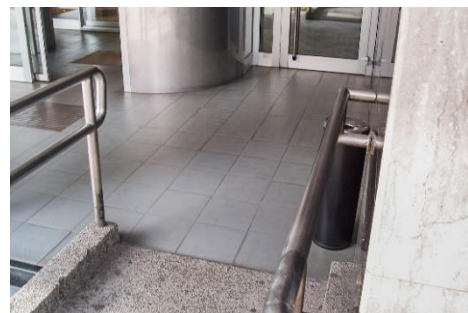

Preporuke:

- ✓ Ugraditi taktilne trake.
- ✓ Mobilijar prilagoditi osobama s invaliditetom.
- ✓ Uraditi rekonstrukciju postojećih kosih ravni i platforme.

2.2. JP BH POŠTA, CP TUZLA

Zgrada Centralne pošte Tuzla nalazi se na adresi Aleja Alije Izetbegovića br. 29 i u blizini je zgrade Gradske uprave Tuzla. Zgrada se sastoji od osam katova u kojoj su smješteni uredi. Šalter dvorana za usluge građanima nalazi se u prizemlju zgrade. Provedena analiza pokazuje da je zgrada Centralne pošte Tuzla djelomično pristupačna za osobe s invaliditetom. Postoje određeni elementi koji su prilagođeni osobama s invaliditetom, na prvom mjestu teško pokretnim osobama i korisnicima invalidskih kolica, ali postoje i dijelovi koji su u potpunosti nepristupačni. Osoba oštećenog vida ili sluha će se teško samostalno snaći u objektu. Na javnom parkingu ispred zgrade imaju dva propisno obilježena mjesta za vozila osoba s invaliditetom, na koja se nepropisno parkiraju i osobe koje nemaju invaliditet. Zgradi se može pristupiti pješice, postoji mogućnost nesmetane kretanje osoba u kolicima, ali ne postoje taktilne trake za slijepe i slabovidne osobe. Ulaz je pristupačan, objekt ima stepenice i pored njih kosu ravan koja omogućuje nesmetan ulaz u zgradu. Pult nije pristupačan. U zgradi ne postoji toalet namijenjen za osobe s invaliditetom. Osoblju na info pultu bi dobro došla obuka za rad s osobama s invaliditetom.

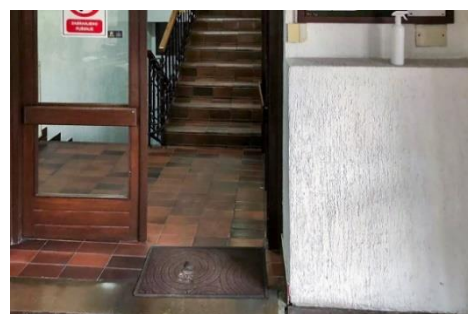

Preporuke:

- ✓ Ugraditi taktilne trake.
- ✓ Izgraditi toalet za osobe s invaliditetom.
- ✓ Napraviti pristupačan pult.
- ✓ Uposliti tumača za znakovni jezik.
- ✓ Obučiti osoblje o radu s OSI.

2.3. NARODNA I UNIVERZITETSKA BIBLIOTEKE „DERVIŠ SUŠIĆ“

Zgrada Narodne i univerzitetske biblioteke „Derviš Sušić“ nalazi se u centru grada, na adresi Mihajla i Živka Crnogorčevića br. 7. Zgrada nije namjenski pravljena za biblioteku i radi se o objektu koji je izgrađen 1896. god. Zgrada ima dva kata i nepristupačna je za osobe s invaliditetom. Ispred zgrade je javni parking na kojem nemaju posebno označena mjesta za vozila osoba s invaliditetom. Zgradi se može pristupiti pješice, korisnici kolica se mogu kretati, ali ima dosta rupa na trotoarima koje je potrebno izbjeći. Ne postoje taktilne trake. Ulaz u objekt je pristupačan, pored dvije stepenice je kosa ravan koja omogućuje ulaz u objekt. Sve ostale aktivnosti unutar zgrade su onemogućene korisnicima kolica zbog velikog broja stepenica u unutrašnjosti objekta. U biblioteci postoji Odjel knjiga za slijepa i slabovidna lica, ali osobe oštećenog vida ili sluha će imati ozbiljne probleme za samostalno snalaženje u objektu. Osoblje na info pultu, koji nije pristupačan, je susretljivo, ali nema dovoljno znanja i iskustva u radu s osobama s invaliditetom. U zgradi ne postoji pristupačan toalet. Gornja etaža objekta je u potpunosti nepristupačna korisnicima kolica i teško pokretnim osobama.

Preporuke:

- ✓ Označi parking prostor.
- ✓ Ugrade taktilne trake.
- ✓ Osigurati toalet za osobe s invaliditetom.
- ✓ Napravi obuku za osoblje.
- ✓ Uposliti tumača za znakovni jezik.
- ✓ Omogućiti pristup katovima.

2.4. BINGO CITY CENTAR

Objekt Bingo City Centra je novije gradnje i prostire se na 10 000 m². Nalazi se u predgrađu na ulazu u Tuzlu iz pravca zapada, na adresi Mitra Trifunovića Uče br. 2. Izgrađen je u nekadašnjoj poslovnoj zoni i jedan je od pristupačnijih objekata. U Bingo City Centru je smješteno i najmodernije CineStar kino koje je urađeno po svim standardima i ima mjesta predviđena za osobe s invaliditetom. Ispred i u podzemnom nivou Centra postoji javno dostupan parking na kojem imaju horizontalno obilježena dva mjesta za vozila osoba s invaliditetom, ali se to obilježje vremenom izlizalo. Zgradi se može pristupiti pješice, postoji mogućnost nesmetane kretanje osoba u kolicima, ali ne postoje taktilne trake. Ulaz u objekt je pristupačan, ravan, s automatskim vratima. Ulaz iz podzemne garaže je omogućen putem pokretne staze ili putem dizala koji nema oznake na Brajevom pismu niti govornu funkciju. U zgradi postoji toalet koji je namijenjen za osobe s invaliditetom ali je isti nedovoljno označen. Ostali dijelovi objekta su pristupačni za osobe s invaliditetom uz napomenu da nema taktilnih traka.

Preporuke:

- ✓ Ugraditi taktilne trake.
- ✓ Jasnije obilježiti toalet za OSI.
- ✓ Ugraditi oznake na Brajevom pismu ili govornu funkciju u dizalu.
- ✓ Obučiti osoblje.

2.5. BKC BOSANSKI KULTURNI CENTAR TK

Zgrada Bosanskog kulturnog centra TK nalazi se na adresi Mije Keroševića Guje br. 3. Napravljena je 1954. godine i od izgradnje do danas imala je istu funkciju. Ispred zgrade nema javno dostupnog parkinga. Zgradi se može pristupiti pješice. Postoji mogućnost nesmetane kretanje osoba u kolicima, ali ne postoje taktilne trake za slijepe i slabovidne osobe. Ulaz u objekt je pristupačan, pored stepenica je kosa ravan koja omogućuje ulaz u objekt. Osoblju na info pultu bi dobro došla edukacija o radu s osobama s invaliditetom. Pult nije pristupačan. U zgradi ne postoji toalet koji je namijenjen za osobe s invaliditetom. Ulaz u salu za održavanje predstava je pristupačan, ali se ne može sići u parter tako da korisnik kolica može gledati predstave iz dijela koji je širi i koji se nalazi sa strane samih redova sa sjedalima. Gornja etaža objekta je u potpunosti nepristupačna za teško pokretne osobe, jer se njoj pristupa samo pomoću stepenica. Ne postoji dizalo, kosa ravan, podizna platforma ili drugi način pristupa gornjoj etaži na kojoj je smještena dvorana za održavanje sastanaka Skupštine TK. Ne postoje vizualna niti zvučna obavještenja, kao ni taktilne staze.

Preporuke:

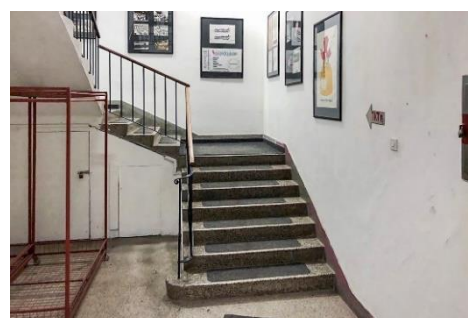
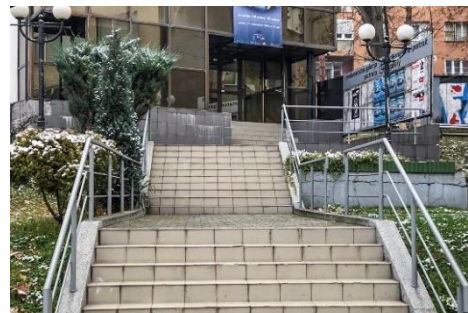
- ✓ Ugraditi taktilne trake.
- ✓ Prilagoditi toalet osobama s invaliditetom.
- ✓ Napraviti obuku za osoblje na info pultu.
- ✓ Osigurati prolaz za korisnike kolica do sredine gledališta.
- ✓ Omogućiti pristup gornjoj etaži.

2.6. CENTAR ZA KULTURU TUZLA I MEĐUNARODNA GALERIJA PORTRETA

Ovaj objekt je dvokatnica koja se nalazi na glavnoj prometnici. Zgrada je građena sredinom prošlog stoljeća i sastoji se iz dva dijela. U prvom dijelu je smješten Centar za kulturu u koji se može ući samo u prizemlje. U drugom dijelu zgrade je Međunarodna galerija portreta i na ulazu su tri etaže sa po deset stepenica. Zgradi se može pristupiti pješice. Moguća je kretnja osoba u kolicima i pristup zgradi s parkinga, ali ima dosta rupa na trotoarima koje je potrebno izbjeći. Ne postoje taktilne trake. Ulaz u objekt je pristupačan i ravan, prag je manji od 5 cm ali nakon ulaska u sami hol za korisnike kolica nemoguće je nastaviti kretanju jer se na gornje etaže dolazi isključivo stepenicama. Na ulazu u Međunarodnu galeriju portreta postojalo je dizalo za osobe s invaliditetom koje je uklonjeno iz nepoznatog razloga. Svi uredi, kao i dvorana za kamerni teatar se nalaze na drugom katu i do njih je moguće doći samo stepenicama. Na prvom katu je i diskoteka koja je nepristupačna. Ispred je mali parking koji nije označen i kojeg stanari koriste za svoje potrebe. U objektu ne postoji pult niti toalet koji je namijenjen za osobe s invaliditetom.

Preporuke:

- ✓ Označiti parking prostor.
- ✓ Ugraditi taktilne trake.
- ✓ Osigurati toalet za osobe s invaliditetom.
- ✓ Omogućiti pristup gornjim etažama.
- ✓ Obučiti osoblje.

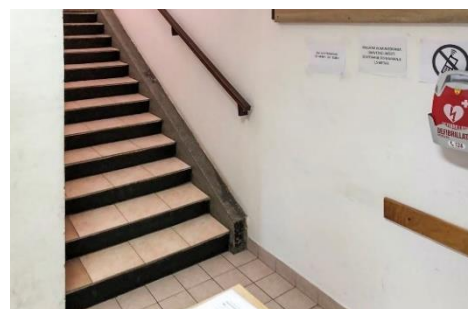

2.7. CENTAR ZA SOCIJALNI RAD TUZLA

Zgrada Centra za socijalni rad Tuzla nalazi se na adresi Kozaračka bb. Zgrada je napravljena u prošlom stoljeću, sastoji se od prizemlja i jednog kata i služila je kao zgrada vrtića, te je rekonstrukcijom i pregrađivanjem postojećih prostorija preuređena za postojeću namjenu. Zgrada nema parking, ali osoblje Centra koristi prostor iza zgrade koji nema obilježenih mjesta za parkiranje. Zgradi se može pristupiti pješice ali uz dosta prepreka. Nema taktilnih traka. Kosa ravan, koja olakšava ulaz u objekt je istrošena, klizava i rasklimana, te kao takva nesigurna za korisnike kolica. Vrata na samom ulazu su uska i otvaraju se prema vani, te zatvaraju slobodan prolaz korisnicima kolica. Pult nije pristupačan. U zgradi postoji jedan toalet koji nije namijenjen isključivo osobama s invaliditetom, ali je isti dovoljno širok da ga mogu koristiti i korisnici kolica. Ne postoji dizalo, kosa ravan, podizna platforma ili drugi način pristupa gornjoj etaži. U prizemlju zgrade postoji ured koji koriste službenici s kata. Osoblje je u proteklom razdoblju prošlo obuku o radu s osobama oštećenog sluha i upoznati su kako ostvariti komunikaciju.

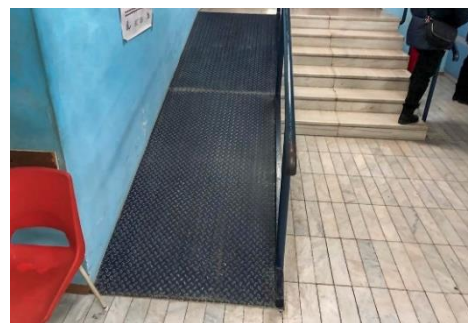
Preporuke:

- ✓ Popraviti kosu ravan na ulazu.
- ✓ Promijeniti vrata na ulazu u objekt.
- ✓ Ugraditi taktilne trake.
- ✓ Obilježiti i ispravno prilagoditi toalet.
- ✓ Napraviti obuku za dio osoblja.

2.8. ZGRADA DOMA ZDRAVLJA TUZLA

Dom zdravlja je kompleks od dvije jednokatne usporedne građevine s više ulaza. U prvom dijelu se nalaze upravni uredi, zubna i ginekološka ambulanta, dječji dispanzer i dispanzer za sportsku medicinu. U drugom dijelu je laboratorija za medicinska istraživanja, služba prve pomoći, ljekarna, kao i druge opće i specijalističke ambulante. U zgradi postoje elementi koji su prilagođeni osobama s invaliditetom, ali i dijelovi koji su u potpunosti nepristupačni (zubna ambulanta, dječji dispanzer, ginekološka ambulanta). Parking ima dva propisno obilježena mjesta za vozila osoba s invaliditetom na koji se nepropisno parkiraju i drugi. Zgradi se može pristupiti pješice. Taktilnih traka za slijepe i slabovidne osobe nema. Na jednom od ulaza u Dom zdravlja je kosa ravan koja omogućuje ulaz u objekt. Daljnja kretanja po objektu je omogućena postavljanjem improviziranih kosih rampi, ali nisu jasno obilježeni pravci kretanja. Kretanja između katova i dolazak u ambulante i laboratorij za medicinska istraživanja na drugom katu je omogućena dizalom. Osoba u kolicima ne može doći na gornju etažu u drugom dijelu zgrade. Pult nije pristupačan, ali mu se može prići s boka. Zgrada nema toalet namijenjen za osobe s invaliditetom, ali se mogu koristiti toaleti za osoblje.

Preporuke:

- ✓ Ugradile taktilne trake.
- ✓ Izgraditi toalet za osobe s invaliditetom.
- ✓ Jasno označiti pravce kretanja.
- ✓ Postavilo dizalo u drugom dijelu zgrade.

2.9. FILOZOFSKI FAKULTET TUZLA

Ova visokoškolska ustanova je smještena u dvokatnoj građevini u blizini Gradske uprave. Ispred i u blizini zgrade postoje javno dostupni parkinzi, ali nema obilježenih mjesta za osobe s invaliditetom. Zgradi se može pristupiti pješice, postoji mogućnost nesmetane kretanje osoba u kolicima, ali ne postoje taktilne trake za slijepe osobe. Ulaz je pristupačan, pored stepenica je kosa ravan koja olakšava ulaz u objekt. Ulazna vrata su staklena, automatska, s propisnim obilježjima u visini očiju. U prizemlju su dva toaleta namijenjena za OSI. Jedan se nalazi u holu, u njemu se nalaze nepotrebni ormari, wc školjka je devastirana i bez potrebne toaletne daske. Ovaj toalet se koristi kao vešeraj i u njemu se nalazi mašina za pranje veša. Drugi je zaključan, ključ je na recepciji i uglavnom se ne koristi. Hodnici su dovoljno široki za kretanje, a info pult je pristupačan. Gornje etaže su pristupačne za teško pokretne osobe jer objekt ima dizalo koje je dovoljno široko i na kojem postoje oznake na Brajevom pismu. Na gornjim etažama ne postoji toalet za OSI. Nekoliko učionica za vježbe se nalazi u podrumu zgrade i njima nije moguće pristupiti. Osoblje na info pultu je susretljivo, ali nema dovoljno znanja i iskustva u radu s osobama s invaliditetom.

Preporuke:

- ✓ Ugraditi taktilne trake .
- ✓ Osposobiti toalete za OSI.
- ✓ Postaviti zvučna i vizualna obavještenja.
- ✓ Omogućiti parking prostor za OSI.

2.10. ZGRADA GIMNAZIJE „ISMET MUJEZINOVIĆ“ TUZLA

Zgrada je novije izgradnje, napravljena 2006. godine, sastoji se od dva kata i ima svoj parking s dva mjesta za vozila osoba s invaliditetom. Zgradi se može pristupiti pješice, postoji mogućnost nesmetane kretanje osoba u kolicima, ali ne postoje taktilne trake za slijepe i slabovidne osobe. Postoje dva ulaza u zgradu i oba su pristupačna, jedan je ravan i ulazi se s nivoa ulice, a na drugom ulazu postoje dvije stepenice i pored njih kosa ravan koja omogućuje ulaz u objekt. Osoblje na info pultu nema dovoljno znanja u radu s osobama s invaliditetom i dobro bi im došla obuka. Pult je pristupačan. U unutrašnjosti objekta hol i učionice su pristupačne, a na dva mjesta, gdje postoji razlika u visini od tri stepenice, postavljene su improvizirane kose ravni. Zgrada ima dva toaleta namijenjena osobama s invaliditetom, na svakom katu po jedan, ali nisu obilježeni predviđenim znakom. Na njima piše „samo za osoblje“. U amfiteatar se ulazi iz glavnog hola i dolazi se direktno na podij. Korisnici kolica mogu pristupiti samo ovom nivou jer je zbog stepenica silazak u gledalište onemogućen. Gornja etaža je kao i prizemlje u potpunosti pristupačna za osobe korisnike kolica, jer ima dizalo s oznakama na Brajevom pismu.

Preporuke:

- ✓ Ugraditi taktilne trake.
- ✓ Označiti toilet za osobe s invaliditetom.
- ✓ Postaviti adekvatnu podlogu na kose ravni.
- ✓ Napraviti obuku za osoblje.

2.11. JZU GRADSKA LJEKARNA SLATINA

Gradska ljekarna se nalazi u prizemlju stambene zgrade u neposrednoj blizini Doma zdravlja Tuzla, na adresi Albina i Franje Herljevića br. 3. Ljekarna radi 24 sata. U blizini objekta se vrši rekonstrukcija putne infrastrukture, većina trotoara je oštećena i njima se teško kretati. Postojeće kose ravni u blizini objekta su oštećene i potrebno je izvršiti rekonstrukciju. U blizini objekta postoji javno dostupan parking koji pripada Domu zdravlja i na kojem su propisno obilježena dva mjesta za vozila osoba s invaliditetom. Nažalost na ovim mjestima parkiraju svi, ne samo osobe s invaliditetom. Ne postoje taktilne trake za slijepe i slabovidne osobe. Dežurni šalter ljekarne je nepristupačan, jer je izdignut iznad nivoa zemlje. Da bi osoba pozvonila i koristila usluge, potrebno se popeti na uzvisinu. Ulaz u objekt je pristupačan, postoji kosa ravan koja omogućuje ulaz u objekt, ali je i ona uslijed dugogodišnjeg korištenja dosta oštećena. Osoblje ljekarne nema dovoljno znanja i iskustva u radu s osobama s invaliditetom i dobro bi im došla obuka.

Preporuke:

- ✓ Ugraditi taktilne trake.
- ✓ Napraviti obuku za osoblje.
- ✓ Izvršiti rekonstrukciju postojećih kosih ravni.
- ✓ Spustiti dugme za zvono na dežurnom šalteru.

2.12. GRADSKA UPRAVA GRADA TUZLA

Gradska uprava Grada Tuzla je smještena na adresi ZAVNOBiH-a br. 11. Zgrada je izgrađena za potrebe bivše JNA, a nakon završetka rata prenamijenjena je u Gradsku upravu. U zgradi s pet katove su smještene sve najvažnije općinske službe. Službe za odnose s javnošću i usluge građanima smještene su u suterenu zgrade do kojih se dolazi sporednim ulazom. Zgrade Gradske uprave nema vlastiti parking. U blizini se nalazi nekoliko parkinga koje koriste stanari obližnjih zgrada i koji nisu pravilno obilježeni. Zgradi se može pristupiti pješice, osobe koje koriste kolica se mogu kretati bez prepreka, ali ne postoje taktilne trake za slijepe i slabovidne osobe. Neki od trotoara su oštećeni pa je potreban oprez pri kretanju. Ulaz u šalter salu je pristupačan, pored stepenica je kosa ravan koja omogućuje ulaz u objekt. Osoblje nema dovoljno znanja o osobama s invaliditetom. Pult nije pristupačan. Zgrada nema toalet za osobe s invaliditetom. Šalter dvorana nema zvučnih niti svjetlosnih obavještenja koja su nekada postojala i ukinuta su iz nepoznatog razloga. Za gornje etaže postoji dizalo koje se rijetko koristi, jer su svi prijemni uredi smješteni u suterenu u koji se ulazi iz šalter sale. Nema toaleta za osobe s invaliditetom.

Preporuke:

- ✓ Ugraditi taktilne trake.
- ✓ Izgraditi toalet za osobe s invaliditetom.
- ✓ Obučiti osoblje.
- ✓ Postaviti vizualnu i zvučnu signalizaciju.
- ✓ Osigurati parking za osobe s invaliditetom.

2.13. GRADSKI PARK GRADA TUZLA

Gradski park se nalazi u samom centru Tuzle između starog dijela grada, Panonskih jezera i zgrade Zvorničko-tuzlanske Eparhije. Analizom je ustvrđeno da Gradski park nije pristupačan za osobe s invaliditetom ali da se oni, uz potporu i asistenciju, mogu kretati istim. Staze parka su popločane kockama i korisnik kolica se teško može kretati. Staze su zbog same konfiguracije terena oštećene, imaju dosta ulegnuća i ispuščenja pa je otežano korištenje slijepim i slabovidnim osobama. Ne postoje taktilne staze niti bilo kakva druga obilježja. U Gradskom parku se nalazi javni toalet kao i poseban toalet za osobe s invaliditetom, ali je zbog nesavjesnog korištenja građana oštećen i zaključan te je onemogućeno njegovo korištenje. U blizini parka se nalazi javno dostupan parking na kojem imaju propisno obilježena dva mjesta za vozila osoba s invaliditetom. Nažalost, na ta se mjesta uglavnom parkiraju i osobe koje nemaju invaliditet. U blizini se također nalazi stanica gradskog saobraćaja i parku se može pristupiti pješice. Osoba koja koristi kolica se može kretati bez barijera. Nedavno je u Gradskom parku postavljena i klupa za presvlačenje male djece.

Preporuke:

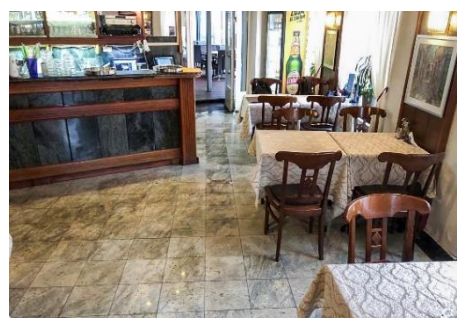
- ✓ Ugraditi taktilne trake.
- ✓ Osposobiti i otključati toalet.
- ✓ Urediti pristupne staze.
- ✓ Riješiti problem nepropisnog parkiranja na mjestu za OSI.

2.14.RESTORAN CITTA DEL SALE

Restoran se nalazi u centru gradana adresi Turalibegova br. 20, Tuzla u prizemlju stare zgrade cca 200 m² i u blizini Gradskog pozorišta kao i glavne šetnice. Općenito možemo reći da je restoran Citta del Sale djelimično pristupačan za osobe s invaliditetom. Osoba oštećenog vida ili sluha će imati ozbiljne probleme za samostalno snalaženje u objektu. Ispred i uokolo restorana ne postoji javno dostupan parking. Zgradi se može pristupiti pješice, postoji mogućnost nesmetanog kretanja osoba u kolicima, ali ne postoje taktilne trake za slijepe osobe. Postoje dva ulaza u objekat, ne postoje stepenice ali postoji mali prag koji se vrlo lako može preći. Također ljeti radi i bašta do koje je veoma lako doći. Prostor u restoranu se veoma lako preuredi za veću grupu posjetilaca ili za osobe u kolicima. Osoblje u restoranu je susretljivo, ali nema dovoljno znanja i iskustva u radu s osobama s invaliditetom. Šank nije pristupačan za osobe s invaliditetom. U restoranu ne postoji toalet koji je namijenjen za osobe s invaliditetom a i postojeći toalet je uzak i skučen i teško pristupačan i za osobe bez invaliditeta.

Preporuke:

- ✓ Ugraditi taktilne trake do objekta i unutar istog
- ✓ Izgraditi toalet za osobe s invaliditetom.
- ✓ Napraviti obuku za dio osoblja (konobari) o radu s osobama s invaliditetom.

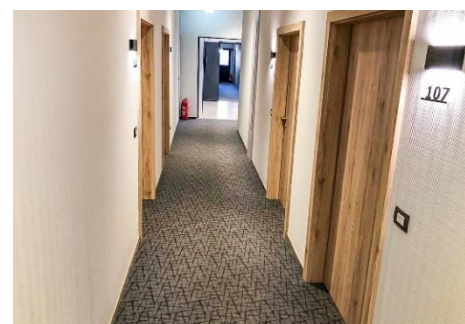
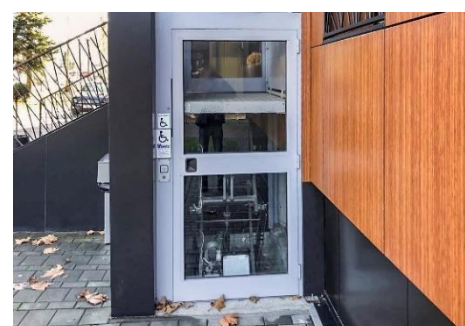

2.15. HOTEL SALIS TUZLA

Hotel Salis nalazi se u zapadnom dijelu grada, na adresi Soli br. 4. Parking nema mjesta za vozila osoba s invaliditetom. Osobe u kolicima se mogu kretati, ali uz manevriranje po oštećenim trotoarima. Taktilnih traka za slijepe i slabovidne osobe nema. Ulaz u objekt je pristupačan, vrata su automatska i dovoljno su široka. Pored stepenica je kosa ravan koja služi za unos i iznos kufera. Sa strane se nalazi dizalo u koje može stati jedna osoba korisnik kolica i njegov asistent. Dizalo se pokreće ključem koji se nalazi na recepciji hotela. Hotelska recepcija je pristupačna. U prizemlju hotela postoji ispravno obilježen toalet za osobe s invaliditetom, ali se koristi i za odlaganje stvari osoblja hotela. Restoran je dovoljno širok za kretanju, ali će osobe oštećenog vida imati problem jer nema taktilne staze. Na kat gdje su smještene sobe, kao i u dvoranu koja se nalazi u podrumu hotela, dolazi se dizalom koje je obilježeno Brajevim pismom i ima instaliranu govornu funkciju na engleskom jeziku. Hodnici su dovoljno široki. Postoje dvije potpuno pristupačne sobe za osobe s invaliditetom.

Preporuke:

- ✓ Ugraditi taktilne trake.
- ✓ Osigurati i ispravno obilježiti mjesta na parkingu.
- ✓ Prilagoditi kosu ravan.
- ✓ Osigurati dostupnost toaleta za osobe s invaliditetom.
- ✓ Napraviti obuku osoblje o radu s osobama s invaliditetom.

2.16. KINO KALEIDOSKOP TUZLA

Kino Kaleidoskop nalazi se u centru grada na adresi Kazan Mahala br. 2. Smješteno je u staroj zgradi Radničkog univerziteta i u neposrednoj je blizini zgrade Narodnog pozorišta. Nakon otvaranja novog kina u Tuzli ovaj objekt većinom služi za izvođenje teatarskih predstava za djecu. Objekt kina Kaleidoskop je djelomično pristupačan za osobe s invaliditetom. Ispred zgrade postoji javno dostupan parking ali nema obilježenih mjesta za vozila osoba s invaliditetom. Zgradi se može pristupiti pješice, postoji mogućnost nesmetane kretnje osoba u kolicima, ali ne postoje taktilne trake za slijepe osobe i trotoari su uglavnom blokirani jer je u pitanju strogi centar grada. Ulaz u objekt je djelomično pristupačan, na ulazu postoje dvije stepenice na koje se po potrebi instalira priručna kosa ravan. Vrata na ulazu i hodnici su dovoljno široki za kretanje osoba u kolicima. Pult je pristupačan, ali u objektu ne postoji toalet namijenjen za osobe s invaliditetom. Osoblje i uprava su susretljivi i spremni prilagoditi prostor sukladno mogućnostima. Osoblje nema dovoljno znanja i iskustva u radu s osobama s invaliditetom.

Preporuke:

- ✓ Ugraditi taktilne trake.
- ✓ Obilježiti parking mjesta za OSI.
- ✓ Izgraditi toalet za osobe s invaliditetom.
- ✓ Napraviti obuku za osoblje.

2.17. NARODNO POZORIŠTE TUZLA

Zgrada Narodnog pozorišta izgrađena je 70-ih godina prošlog stoljeća i nalazi se na adresi Pozorišna br. 4, u centru grada. Do zgrade Narodnog pozorišta je moguće doći pješice ispravno obilježenim pješačkim prijelazom na kojem ne postoje taktilne staze, ali je daljnji prolaz onemogućen zbog parkinga na kojem automobili onemogućavaju prilaz kosoj ravni koja vodi do ulaza u zgradu. Betonska kosa ravan, koja s ivičnjaka vodi prema ulazu, je oštećena. Iza zgrade postoji parking, ali nema propisno obilježenih mjesta za osobe s invaliditetom. Ulazna vrata, hodnici i prilaz samoj dvorani su široki i pristupačni. Pult nije pristupačan. U zgradi ne postoji toalet predviđen za osobe s invaliditetom, ali je u planu njegova izgradnja. Ulaz u dvoranu za predstave je pristupačan, ali korisnik kolica može gledati predstave samo iz šireg dijela dvorane, koji se nalazi sa strane redova sa sjedalima. Nema predviđenih mjesta za osobe s invaliditetom. Do gornje etaže se dolazi isključivo stepenicama jer ne postoje dizalo, kosa ravan, podizna platforma niti drugi način pristupa katu na kojem je smješten balkon gledališta. Osoblju bi dobro došla obuka.

Preporuke:

- ✓ Ugraditi taktilne trake.
- ✓ Napraviti toalete za osobe s invaliditetom.
- ✓ Obučiti osoblje.
- ✓ Postaviti zvučne i vizualne obavijesti.
- ✓ Riješiti problema prilaza objektu.
- ✓ Omogućiti sjedišta u dvorani za osobe s invaliditetom.

2.18. NLB BANKA TUZLA

Zgrada NLB Banke nalazi se u centru grada na adresi Maršala Tita br. 34. Zgrada je napravljena osamdesetih godina prošlog stoljeća i od izgradnje do danas je imala istu funkciju. Objekt je djelomično pristupačan za osobe s invaliditetom. U blizini banke se nalazi parking s obilježenim mjestima za osobe s invaliditetom koja se na žalost ne poštuju, pa se parkiraju i osobe koje nemaju invaliditet. Zgradi se može pristupiti pješice, osobe u kolicima se mogu kretati ali su trotoari koji vode do banke prilično oštećeni i ne postoje taktilne trake za slijepe i slabovidne osobe. Ulaz u objekt je pristupačan, postoje stepenice i dizalo koje vodi do ulaza i omogućuje ulaz u objekt osobama korisnicima kolica. Oznake u dizalu su ispupčene i mogu se napipati, ali ne postoji zvučni signal niti taktilna staza koji vodi do njega. Ulazna vrata su elektronska i dovoljno široka. U zgradi ne postoji toalet koji je namijenjen za osobe s invaliditetom. Info pult je pristupačan, ali ostali pultovi za uplate i isplate nisu. Osoblje na info pultu je susretljivo ali nemaju svi dovoljno znanja i iskustva u radu s osobama s invaliditetom.

Preporuke:

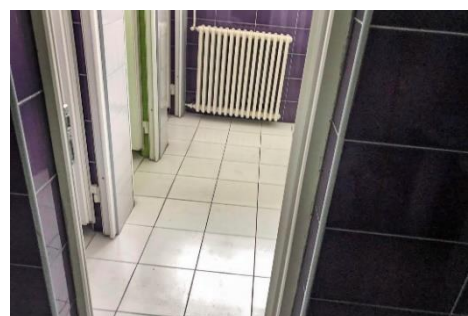
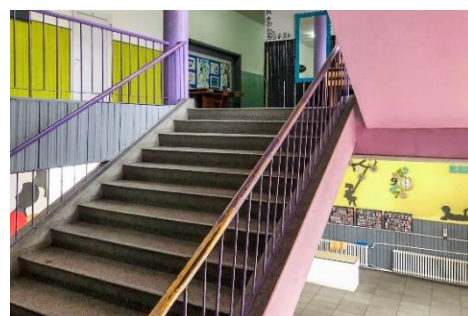
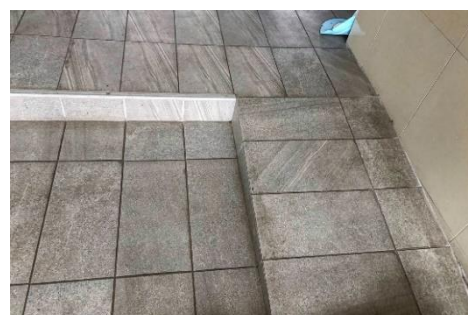
- ✓ Ugraditi taktilne trake.
- ✓ Napraviti obuku za osoblje.
- ✓ Ugraditi zvučna obavještenja u dizalu.
- ✓ Prilagoditi visinu barem jednog pulta.
- ✓ Popraviti oštećene trotoare.
- ✓ Riješiti pitanje nepropisnog parkiranja.

2.19. JU OSNOVNA ŠKOLA „NOVI GRAD“ TUZLA

O.Š. „Novi Grad“ Tuzla jedna je od najvećih škola na području Tuzle, pokriva veliki dio grada i nalazi se u jednom od najnaseljenijih dijelova Tuzle. U ovoj školi je zaživjela inkluzivna nastava s asistentima u nastavi. Osmero djece s invaliditetom pohađa nastavu u ovoj školi, od kojih je jedno dijete korisnik kolica, dok su ostala djeca lakše pokretna. Ispred zgrade se nalazi parking na kojem nema obilježenih parking mjesta za osobe s invaliditetom. Zgradi se može pristupiti pješice, ali ne postoje taktilne trake. Ulaz u objekt je pristupačan i ravan, vrata su dovoljne širine. Školu čine prizemlje i dva kata. U prizemlju su smješteni samo uredi i kino dvorana. Pult je pristupačan. Katovi, na kojima se nalaze sve učionice, su u potpunosti nepristupačna jer nema dizala, kose ravni, podizne platforme i sl. Djecu, korisnike kolica njihovi asistenti svakodnevno nose na kat. U zgradi ne postoji niti jedan toalet koji je namijenjen za osobe s invaliditetom. Osoblje na info pultu nema dovoljno znanja i iskustva u radu s osobama s invaliditetom, mada navode da su završili obuku za rad s takvim osobama.

Preporuke:

- ✓ Omogućiti pristup gornjoj etaži (ili barem osposobiti jednu učionicu u prizemlju).
- ✓ Ugraditi taktilne trake.
- ✓ Prilagoditi toalet za osobe s invaliditetom.
- ✓ Osigurati parking za osobe s invaliditetom.

2.20. RASKRIŽJE ULICA MARŠALA TITA I MIRZE DELIBAŠIĆA

Raskrižje ulica Maršala Tita i Mirze Delibašića nalazi se u centru grada, u neposrednoj blizini zgrade MUP-a TK. Analiza je pokazala da je raskrižje djelomično pristupačno za osobe s invaliditetom. Postoje određeni elementi koji jesu prilagođeni, na prvom mjestu teško pokretnim osobama i korisnicima invalidskih kolica, ali postoje i dijelovi raskrižja koji su u potpunosti nepristupačni. Osoba oštećenog vida ili sluha će imati ozbiljne probleme za samostalno prelaženje raskrižja. Ivičnjaci su spuštjeni, ali na raskrižju ne postoje zvučni semafori. U proteklom razdoblju na ovom raskrižju su postojale taktilne staze koje su bile postavljene po projektu Udruženja građana oštećenog vida i kojeg je financirao Grad Tuzla, ali su te staze u nedavnoj rekonstrukciji prekrivene asfaltom zbog nestručnosti izvođača radova, tako da slijepe i slabovidne osobe sada imaju problem pri prelasku i snalaženju na raskrižju. U blizini ne postoji niti jedan javni parking. Raskrižju se može pristupiti pješice i postoji mogućnost nesmetane kretanje osoba s invaliditetom koja koriste kolica i teško pokretnim osobama.

Preporuke:

- ✓ Ugraditi taktilne trake do raskrižja.
- ✓ Postaviti zvučne semafore.
- ✓ Postaviti usporivače brzine na prilazu i u samom raskrižju.

2.21. RASKRIŽJE ULICA ZAVNOBIH-A I ALEJE ALIJE IZETBEGOVIĆA

Raskrižje ulica ZAVNOBiH-a i Aleje Alije Izetbegovića nalazi se u centru grada, u neposrednoj blizini zgrade Gradske uprave Tuzla. Analizom pristupačnosti utvrđeno je da je ovo raskrižje djelomično pristupačno za osobe s invaliditetom. Određeni elementi na raskrižju jesu prilagođeni ovim osobama, na prvom mjestu korisnicima invalidskih kolica i teško pokretnim osobama, ali postoje i dijelovi koji su u potpunosti nepristupačni. Osobe oštećenog vida ili sluha će imati ozbiljne probleme za samostalno prelaženje raskrsnice. Ivičnjaci jesu spuštjeni, ali ne postoje taktilne staze niti zvučna signalizacija. Na raskrižju se nalazi kružni tok i velika je frekvencija vozila, što znatno otežava kretanje i snalaženje slijepim i slabovidnim osobama. Raskrižju se može pristupiti pješice i postoji mogućnost nesmetane kretanje osoba u kolicima. U blizini postoji javni parking ali je on zbog blizine upravne zgrade Grada Tuzla uvijek zauzet. Da bi se navedeno raskrižje razumno prilagodilo, te osobama s invaliditetom omogućilo lakše i sigurnije kretanje, potrebno je napraviti nekoliko preinaka.

Preporuke:

- ✓ Ugraditi taktilne trake.
- ✓ Ugraditi zvučnu signalizaciju .
- ✓ Postaviti usporivače na prilazu i u samom raskrižju.

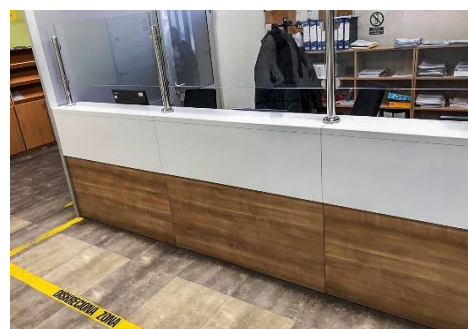
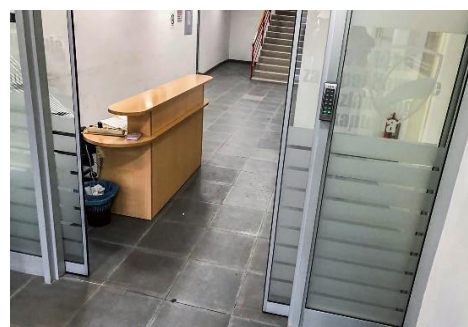

2.22. JU SLUŽBA ZA ZAPOŠLJAVANJE TUZLANSKOG KANTONA

Zgrada Službe za zapošljavanje Tuzlanskog kantona nalazi se u zapadnom dijelu grada na adresi Bosne Srebrene 31. Zgrada ima parking prostori ispred objekta, ali na njemu nisu pravilno obilježena mjesta za vozila osoba s invaliditetom. Zgradi se može pristupiti pješice, ali ne postoji mogućnost nesmetane kretanje osoba u kolicima jer su ivičnjaci i kolovoz dosta oštećeni. Također nema taktilnih trake. Ulaz u objekt je pristupačan, nema prepreka za ulazak u sam objekt. Vrata na ulazu su dovoljno široka i nisu prepreka pri ulasku. Pult na ulasku objekt nije prilagođen osobama s invaliditetom. U prizemlju zgrade se nalazi šalter dvorana za korisnike. Također, u prizemlju se nalazi i poseban ured za rad sa strankama koje ne mogu doći na kat. Taj ured je je jednostavan i pristupačan za osobe s invaliditetom. U zgradi ne postoji niti jedan toalet koji je namijenjen za stranke pa tako ni za osobe s invaliditetom. Toalet za osoblje se nalazi na katu i do njega se dolazi stepenicama. Gornje etaže objekta u kojima su smješteni uredi su u potpunosti nepristupačne za teško pokretne osobe, jer se njima pristupa samo pomoću stepenica.

Preporuke:

- ✓ Ugraditi taktilne trake.
- ✓ Ispravno obilježiti parking za osobe s invaliditetom.
- ✓ Prilagoditi visinu pulta.
- ✓ Sanirati ivičnjak i kolovoz radi lakše kretanje.
- ✓ Napraviti pristupačan toalet.
- ✓ Napraviti obuku za osoblje.

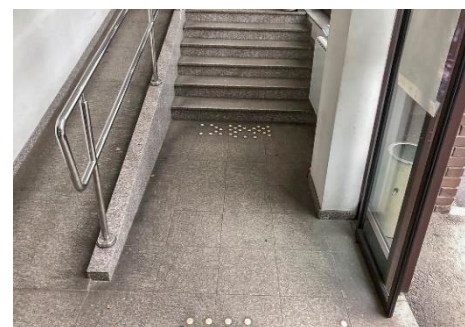

2.23. ŠALTER DVORANA MUP TK

Šalter dvorana MUP-a TK služi za izdavanje CIPS i drugih dokumenata i nalazi se u zgradi MUP-a TK u centru grada, na adresi Mirze Delibašića bb. Objekt je nedavno renoviran i dijelom je prilagođen za osobe s invaliditetom. Analiza je pokazala da je Šalter dvorana djelomice pristupačna za osobe s invaliditetom. Iako određeni elementi jesu prilagođeni (npr. postavljeni su kosa ravan i taktilne oznake za slijepe i slabovidne osobe) dvorana, primjerice, nema toalet za osobe s invaliditetom, niti postoji način na koji bi osobe oštećenog sluha mogle doći do više informacija. Zgradi se može pristupiti pješice, postoji mogućnost nesmetane kretnje osoba u kolicima, ali ne postoje taktilne trake za slijepe osobe, niti ima parking ispred zgrade. Ulaz u objekt je pristupačan s nivoa ulice. Vrata su automatska i dovoljne širine. U zgradi ne postoji toalet koji je namijenjen za ove osobe. Pult je pristupačan, a unutar same dvorane ugrađeni su kosa ravan i taktilne oznake. Osoblje je ljubazno i susretljivo, ali bi se trebali obučiti o radu i komunikaciji s osobama s invaliditetom.

Preporuke:

- ✓ Ugraditi taktilne staze do objekta.
- ✓ Osigurati parking za osobe s invaliditetom.
- ✓ Uposliti tumača za znakovni jezik.
- ✓ Obučiti osoblje.

3. Dodatak - Obrazac za analizu pristupačnosti

(Molimo pažljivo analizirati i popuniti sve elemente upitnika. U koloni procjena stavljate oznaku da ili ne, a u komentar ispod upisujete specifične stavke za svaki objekt).

Naziv objekta:
Točna adresa:
Vrsta objekta i njegova svrha:

Rb.	Kategorija	Opis	Procjena
ZAJEDNIČKI ELEMENTI ZA SVE OBJEKTE			
1.	Prilaz do objekta	Može li se objektu pristupiti pješice bez barijera?	
		Jesu li trotoari prilagođeni za kretanje OSI?	
		Postoji li javni parking ili namjenski parking u blizini objekta od kojeg se može lako doći do objekta?	
		Postoji li parking mjesto za OSI koje je propisne veličine i obilježeno za OSI?	
		Postoji li pristupačan javni prijevoz koji vodi do objekta, s pristupačnom stanicom?	
		Postoji li taktilna oznaka koja vodi do objekta?	
		Postoje li zvučni semafori u blizini objekta?	
		Postoji li neprekinut pristupačan put kretanja od dolazne tačke do objekta?	
2.	Ulaz u objekt	Je li ulaz u objekt ravan ili postoji li alternativni način ulaska (kosa ravan, lift ili podizna platforma)?	
		Jesu li ulazna vrata šira od 90 cm, elektronska ili se otvaraju se prema unutra?	
		Je li ulazni hodnik bez prepreka i omogućava li kretanje korisnicima invalidskih kolica?	
3.	Unutrašnjost objekta	Jesu li hodnici ravni, bez barijera i dovoljne širine za nesmetano kretanje korisnicima kolica?	

		Jesu li usluge/prostorije unutar objekta pristupačne za OSI (uredi, šalteri, službe, i sl.)?	
		Ako se radi o objektu na više etaža je li svaka etaža pristupačna (postoji lift, kosa ravan ili podizna platforma koja vodi do gornje etaže)?	
		Jesu li pragovi manji od 5 cm ili ih nema nikako?	
4.	Prijemni pult, recepcija, šalter i sl.	Može li se prići pultu bez prepreka?	
		Je li pult podešen na visini za korisnike invalidskih kolica?	
		Postoji li pult za osobe oštećenog sluha i vida?	
5.	Lift (ako postoji)	Je li lift dovoljne veličine da u njega može ući osoba u kolicima i asistent?	
		Ima li lift oznake na Brajevom pismu?	
		Ima li lift zvučnu / govornu signalizaciju?	
6.	Toalet	Postoji li toalet za OSI koji je vidno označen?	
		Koristi li se toalet za OSI, je li otključan (ili postoje upute gdje dobiti ključ)?	
		Je li toalet prilagođen za OSI (veličina, školjka, držači i sl.)?	
		Postoji li vizualna i taktilna uputa za toalet?	
7.	Osoblje	Je li osoblje susretljivo i spremno pomoći OSI?	
		Postoji li način komunikacije osoblja i osoba s oštećenim sluhom / govorom?	
		Postoje li zvučne ili vizualne aplikacije u objektu?	
		Je li osoblje prošlo obuku za rad s OSI?	
SPECIFIČNI ELEMENTI ZA POJEDINE OBJEKTE			
8.	Ugostiteljski objekti (restoran, kafić i sl.)	Može li se kretati između stolova s kolicima ili štapom?	
		Jesu li stolovi prilagođeni za OSI (visina i fleksibilnost)?	
		Postoji li zvučna ili vizualna aplikacija?	
9.	Hoteli, moteli, prenoćišta	Može li se nesmetano prići svim dijelovima hotela (recepcija, restoran, dvorana, wellness i sl.)	

		Postoje li pristupačne sobe za OSI?	
		Postoje li zvučne ili vizualne oznake – aplikacije?	
10	Kulturni ili sportski centri	Postoji li sadržaj koji je prilagođen za OSI?	
		Postoje li prilagođena sjedišta za OSI?	
		Postoje li zvučne ili vizualne aplikacije, oznake?	
11	Javne šetnice, trgovi, parkovi i sl.	Je li javni prostor pristupačan za kretanje OSI?	
		Je li postavljeni mobilijar pristupačan za OSI?	
		Postoji li taktilna traka?	
		Postoji li zvučna ili vizualna aplikacija, oznake?	
		Postoji li javni toalet pristupačan za OSI?	

Završni komentar za objekt (upisati sve ostale elemente koji su važni za analizu pristupačnosti).